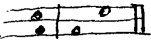
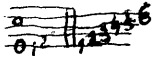

Olvasd el ezt a pár mondatot. (A hangköz meghatározása, a hangköz kiszámolása, latin nevei = száma.)
Próbáld megérteni és megjegyezni, de ne erőlködj. Csak lazán.

Ha 2 hangmagasság együtt - egyszerre, vagy egymás után szól, hangközről beszélünk.
Kiszámolásába beletartozik az a hang, amiről indulunk, amiken átmegyünk, és amelyikre érkezünk.
(A magyar elnevezés félreérthető. Nem 2 hang közti résbe szorult hangokról van szó.)
1 = prim, 2 = szekund, 3 = terc, 4 = kvart, 5 = kvint, 6 = szext, 7 = szeptim, 8 = oktáv, 9 = nóna 10 = decima...

A hangközök centiszalagon:

Nézd figyelmesen a távolságokat. Fényképezd le a szemeddel.

lefelé lá, ti, dó ré mi fá szó lá ti dó' ré' mi' fá' szó' lá' felfelé →

1 = prim (ugyanaz)

Mikor Te és én, ugyanazt a hangmagasságot énekeljük. Két hang szól, két helyről, de egyforma magas.
Nézz fel a centiszalagra. Kinek mi a primje, írd be a vonalakra. (Hú de nehéz!)

Pl.: dó - dó lá _____ mi _____ szó _____ ré _____ fá _____ ti, _____ ré' _____ szó, _____

2 = szekund (szomszéd)

Minden hangnak van két szomszédja: Egyik oldali, és Másik oldali. (Meglepő, nem?)
Nézd a centiszalagot. Indulj el az itt megadott hangról mindkét irányba, és nézd meg, kik a szomszédai. Írd be.

Pl.: ti, dó ré _____ fá _____ ti _____ ré _____ lá _____ mi _____
_____ szó _____ dó' _____ fá _____ ré' _____ ti, _____ szó _____

3 = terc (ugrik)

Nézd a szalagot. Indulj az adott hangról mind a két irányba ugrással. Most nem szomszédolunk (2), hanem átugrunk egy hangot, és oda megyünk (lakni, ahol tejet kapni). Hova jutsz? Írd a vonalra.

Pl.: dó-ról fel: mi. dó-ról le: lá, tehát dó köré mit írunk? lá dó mi

_____ mi _____ dó _____ szó _____ ré _____ fá _____ ti _____
_____ lá _____ mi _____ ré' _____ ti, _____ szó, _____ mi' _____

5 = kvint (kettőt ugrik)

Ugorj a szalagon (az előbb látott módon) kétszer az adott hangról, mindkét irányba.
Írd be, hová értél, melyik hanghoz. Van egy ilyen sakkjáték is, a parasztok mindig átugorják egymást, így cserélnek helyet.

Pl.: dó-ról felugrálva kettőt: dó-mi-szó: dó-szó. dó-ról le: dó-lá-fá, dó-fá, tehát dó köré írjuk: fá dó szó

_____ ré _____ lá _____ fá _____ ti _____ szó _____ dó _____ mi _____
_____ lá _____ dó' _____ ti, _____ ré _____

8 = oktáv (ugyanaz, csak messzebb, ikertestvér)

De hát akkor jelölnünk kell, hogy alsó, vagy felső testvérhang, mert különben összekeverjük őket.

_____ ré, ré ré' _____ szó _____ ti _____ lá, _____ dó _____ fá _____
_____ mi _____ ti, _____ dó' _____

7 = szeptim (3-at ugrik. Ehhez feladat se kell. Nézd a szalagot és ugrálj. Pl: dó-ról fel: - - ti. dó-ról le: - - ré.)

A HANGKÖZÖK HELYE, KISZÁMOLÁSA

Amit tudni köll, a hangközök neve és a hozzájuk tartozó szám, meg a kiszámolás módja. Ha ezt tudod, mindent meg tudsz fejteni.

Emlékszel? A hangköz kiszámolásába beletartozik az a hang, akiről indulunk, akiken átmegyünk, és akihez érkezünk. Jól jegyezd meg!

Elevenítsük fel a számokat, a neveket és a kiszámolás megjegyzését segítő szavakat (kódok):

1 = prím (ugyanaz), 2 = szekund (szomszéd / lépés), 3 = terc (ugrik), 5 = kvint (kettőt ugrik), 7 = szeptim (3-at), 8 = oktáv (ugyanaz, csak messzebb), és az újak: 4 = kvart (ugrás +1 lépés / terc+egy), 6 = szext (5+1 lépés)

Na akkor kezdjünk bele a gyakorlásba. A könnyebbtől haladunk, egyre több és összetettebb tudásod lesz.

Nézd a centiszalagot. Nézd lazán. Fényképezd le a szemekkel a távolságokat. Próbáld megjegyezni.

- dó ré mi fá szó lá ti dó' ré' mi' fá' szó' lá' ti' dó'' +

1. Mondd el, kik laknak közel (kis szekund = k2). Mondd el kik laknak távol (Nagy szekund = N2).
 Közel: K2= _____
 Nagyobb távolságra: N2= _____

2. Mik ezek? Milyen hangközök? Írd be a számát és a nevét.

Ha már tudod fejből a centiszalagot, hajrá, uccu neki!

Ha még nem tudod fejből, olvasd le a centiszalagról.

dó-dó 1 = prím mi-mi _____ lá-lá _____ mi-fá _____ szó-szó _____

ré-mi 2 = szekund ti-ti _____ szó-lá _____ dó-ré _____ lá-ti _____

mi-mi _____ dó-dó' _____ fá-fá _____ lá-lá' _____ ti-ti _____

szó-szó _____ ré-ré _____ szó-szó' _____ dó-dó _____ ti-ti, _____

dó-mi _____ ré-mi _____ ré-fá _____ mi-fá _____ mi-szó _____

fá-szó _____ fá-lá _____ szó-lá _____ szó-ti _____ lá-ti _____

lá-dó _____ ti-dó _____ ti-ré' _____ ré-fá _____ szó-lá _____

dó-szó _____ szó-dó' _____ mi-ti _____ ti,-mi _____ ré-lá _____

fá-dó' _____ dó-fá _____ lá-mi' _____ mi-lá _____ szó-ré _____

ré-szó _____ lá,-mi _____ mi-lá _____ szó,-dó _____ dó-szó _____

Összevissza

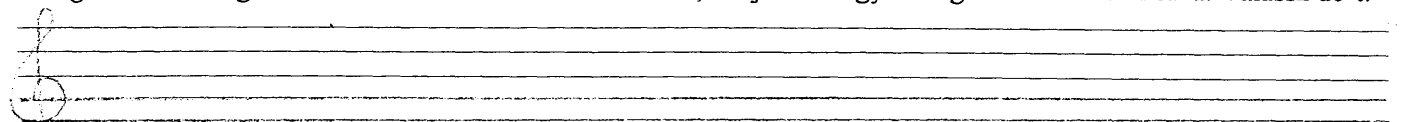
dó-dó _____ dó-dó' _____ dó-szó _____ szó-dó' _____ dó-mi _____

ré-fá _____ ré-mi _____ ré-lá _____ ré-ré' _____ ré-ré _____

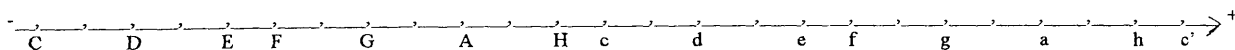
mi-lá _____ szó-ti _____ fá-dó' _____ lá,-lá _____ mi-fá _____

Visszafelé, fentről le: ↓ ré-dó _____ szó-dó _____ lá-szó _____ ti-mi _____ lá-ré _____ fá-lá _____ mi-mi _____

Az egész oldalt megnézzük 5-vonalban is. Csak a szemünk, a fejünk és egy mutogató ceruza kell hozzá. Válassz dó-t.

1. Nézd a centiszalagot. Próbálj emlékezni, ki kinek a szomszédja. Vizsgáztasd magad: kérdezz – felelj.

2. Milyen hangközök ezek? Írd mellé a számot és a nevet. Ha fejből nem megy, olvasd le a szalagról.

C-C 1 = prím	C-D _____	D-D _____	E-F _____	D-E _____
C-C _____	E-E _____	A-A _____	G-A _____	G-G _____
D-E _____	H-H _____	G-A _____	C-D _____	A-H _____
E-E _____	c-c' _____	F-F _____	a-a' _____	h-h _____
G-G _____	d-d _____	g-g' _____	c-c _____	h-H _____
C-E _____	D-E _____	d-f _____	E-F _____	E-G _____
f-g _____	f-a _____	G-A _____	g-h _____	A-H _____
a-c _____	h-c' _____	h-d' _____	D-F _____	g-a _____
C-G _____	g-c' _____	e-h _____	H-e _____	d-a _____
f-c' _____	C-F _____	A-e _____	e-a _____	g-d' _____
D-G _____	A-e _____	e-a _____	G-c _____	c-g _____

3. Összevissza

c-c _____	c-c' _____	C-G _____	g-c' _____	C-E _____
d-f _____	D-E _____	d-a _____	d-d' _____	d-d _____
e-a _____	g-h _____	f-c' _____	lá, -lá _____	E-F _____

4. Visszafelé, fentről le:

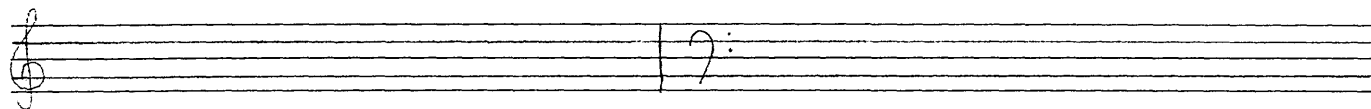
↓ d-c _____	G-C _____	a-g _____	H-E _____	a-d _____	f-A _____	E-E _____	h-H _____
↓ h-g _____	g-G _____	e-c _____	C-F _____	e-H _____	c'-a _____	d-d _____	e-E _____

5. Most te írd be, amit keresünk. Számok mutatják a hangközt, nyilak pedig, hogy merre menj, fel, vagy le.

A keresésnél gondold a kódszavakra (1-ugyanaz, 2-szomszéd /lépés, 3-ugrik, 5- kettőt ugrik, 8-ugyanaz, csak messzebb... vagy számold. Tudod: a „számolásba” beletartozik, akiről indulunk, akiken átmegyünk, ahová érkezünk. Hajrá.

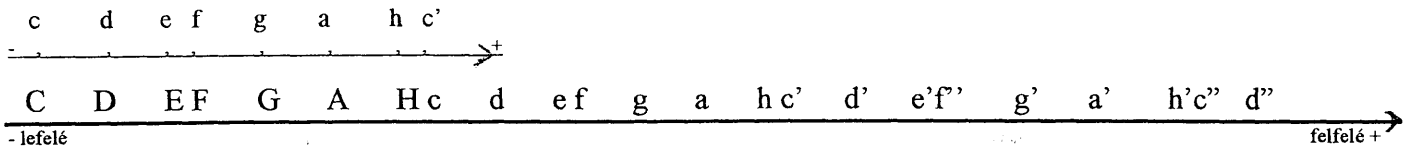
C-ről 2 lefelé ↓	f-ről 3 ↓	h-ről 8 ↓	g-ről 2 ↓	d-ről 3 ↓	e-ről 5 ↓			
A-ról 4 ↓	h-ről 3 ↑	D-ről 5 ↑	g-ről 4 ↑	c-ről 8 ↑	E-ről 4 ↑			
D 4 ↓	H 5 ↑	g 3 ↓	a 2 ↑	f 8 ↓	c 4 ↑	e 4 ↓	h 3 ↑	f 5 ↓

Játszd el ezt az oldalt az ötvonalban is. Keresd meg a hangokat, és válaszold meg, milyen hangközöket ölelnek fel. Csak egy mutogató – ceruza kell, meg a szemed, és a fejed.

A hangközök milyensége

Nézd a centiszalagot. Próbáld lefényképezni a szemeddel a hangok közti távolságokat a fejcskédbe.

1 = prím (ugyanaz) általában **tiszta**. Jele: **T1**. Ha hallod, teljesen semleges, nyugodt érzés, egy hang.

C C C E G H F A D

8 = oktáv (ugyanaz, de messzebbi ikertestvére) Ezzel lehet összekeverni a prímét. Pont ugyanolyanok, csak az egyiknek mélyebb, másiknak magasabb (vékonyabb) a hangja. Jelölnünk kell a különbséget.

Általában **tiszta**. Jele: **T8**. Ha hallod, olyan, mintha egy, de fényes hang lenne.

E e e' g d h c f a

2 = szekund (szomszéd)

Nézd a szalagot, a szomszéd hangok távolságai nem egyformák! **Lehet kisebb (k2) és nagyobb (N2)**.

Írd be a vonalakra, kik a két szomszéd hang?

Írd alá: jóbarátok és közeli szomszéd (**k2**)? Vagy távolságtartó messzebbi szomszéd (**N2**)?

Ha hallod őket, a két közeli szomszéd szinte egybe olvad, olyan közel van, már szinte bántja a fület.

A messzebbi szomszédok nem laknak fülbántóan közel egymáshoz, de jobb lenne, ha messzebb mennének.

f g a C A D E h F H
N2 N2

3 = terc (ugrik)

Kétféle létezik: kisebb és nagyobb (**k3, N3**). A kisebb = $N2 + k2$ vagy $k2 + n2$. A nagyobb = $N2 + N2$.

Nézz a szalagra, ugrálj, és írd be a vonalakra a terceket. Ez a bemelegítés.

Nézd meg milyenek ezek a tercek (kicsik **k3**, vagy nagyok **N3**) és írd a hangok alá. Hangzásuk kellemes.

Pl.: a c e d a e h f c g
k3 N3

5 = kvint (kettőt ugrik) Ezek mind **tisztára** egyformák, van bennük egy kis szekund, a többi nagy.

Jelük: **T5**. Ha hallod, tökéletes nyugalom, erő sugárzik belőle.

De van egy kivétel, ami nem ilyen! A kis különc, ennek két kis szekundja van, így szűkebb, mint az összes többi. Jele: **sz5**. Megtalálsz? Hova bújt? Ha meghallod, azonnal felismered: olyan feszült, hogy azt várod, tűnjön el.

C E G H F A D

4 = kvart (ugrik + lép egyet) Ezek is **tisztára** egyformák, nekik is van egy kis szekundjuk. Jelük: **T4**.

Ha hallod, kissé furcsa, lyukas érzés, de nem feltétlenül bántó. Pl.: a „Kis karácsony” kezdődik kvart-tal.

Náluk is lakik egy kivétel. Ez nem elégedett meg, többet akart. Csak nagy szekundból áll. Hol van? Keresd meg. Hangzása pont olyan, mint a **sz5**-nek, látszik, hogy különcök, összeszűrik a levelet. Hogy zenei kifejezést használjunk, egy húron pendülnek.

C E G H F A D

Ezek a hangközök természetes állapotukban voltak láthatóak. Még van jópár, csak velük később ismerkedünk. De nem azért születtek a módosítójelek, hogy egész nap a hasukat süttessék. Ők is szerepelni akarnak. Nemsokára jönnek is.

Ez érdekesen hangzik. Összetett dolog. Aki ezt megismeri és megtanulja kezelni, logikus, és ügyes lesz.

Az ABC-s hangok csoportjába beletartoznak a törzshangok és az összes módosított változatuk is.

Mindig látni fogunk két ABC-s nevet. **A hangköz számát és nevét keressük.**

Megoldási terv, mód, recept:

1. meglátod a két hangot
2. megnézed, hogy az 5 vonalban hol lakik
3. megállapítod, megszámolod a hangközt. Beírod a számát, és a nevét.

Nagyon figyelj. Ne zavarjon meg semmi. A módosítójelek se. Ne is figyelj rájuk.

Ha a törzshangoknál láttunk két hangot, leszámoltuk a hangköz számát és nevét.

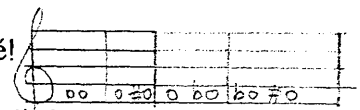
Itt most annyi a különbség, hogy **módosítójelek lesznek a hangok előtt, de attól a hangköz helye az ötvonalban nem változik. És ezért a szám és a név sem.**

Például: f-f = prim. De f-fisz is prim, hiszen

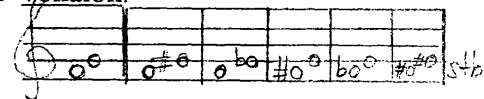
Ugyanabból a törzshangból származnak, ja! Hiszen ugyanazzal a betűvel kezdődnek. Jé!

És ugyanoda írjuk az öt vonalban. Ja.

Az, hogy mellette semmi sincs, kereszt van, bé van, krumplis pogácsa van, most nem számít, mert csak a hang helye érdekes.

f-g szomszéd, tehát 2 = szekund. De f-gisz is szomszéd, meg a fesz-g is, ... mert mindig szomszéd törzshangból származik, hiszen szomszéd betűkkel kezdődik, és szomszéd az 5-vonalon.

Ugyanilyen módon bármikor, ha két hangot látsz, és egyik, vagy mindkettő előtt van módosítójel, attól még a számuk és nevük ugyanaz lesz, mintha semmi se lenne előttük.

Mert a hangköz NEVÉNEK és SZÁMÁNAK kiszámolásához, megállapításához csak az ötvonal-beli lakhelyük és a kezdőbetűjük számít.

A módosítójelek a hangközök milyenségét, minőségét befolyásolják.

A hangközöknek ez a tulajdonsága (milyenség, minőség) hallható, és szerkezetileg is lerajzolható – látható.

Ehhez azonban tudnod kell, melyik hangköznek milyen alfajai vannak (spánielből is többféle létezik).

Milyenek lehetnek.

Akkor most jól nyisd ki a szemed, lazíts, és figyelj.

Természetes állapotban:

1 (prim) tiszta,	4 (kvart) tiszta és bő,	5 (kvint) tiszta és szűk,	8 (oktáv) tiszta.
2 (szekund) kis/nagy,	3 (terc) kis/nagy,	6 (szext) kis/nagy,	7 (szeptim) kis/nagy

Összefoglalva:

1-8 4-5 tiszta / szűk / bő.

2-7 3-6 kis és nagy.

Módosítójelekkel bármiből bármit elő tudsz állítani. Kicsiből nagyot, nagyból kicsit, nagyból bő, kicsiből szűket, ... Ezek a leggyakoribbak. Agytornának szokás gondolkodtatóbbakat is kifundálni, feladni. De kalandvágyból, virtusból is lehet próbálkozni ...

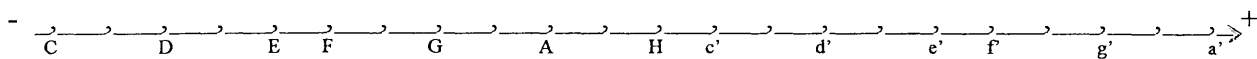
4. A következő lépés tehát a hangközök milyenségének kiszámolása lesz.

Ha tudod a centiszalagot, hogy alapállapotban ki milyen messze lakik a másiktól, akkor minden hangköz milyenségét (kicsi, nagy, szűk bő) meg tudod látni, vagy ki tudod találni.

Sőt, bármilyen adott hangról TE is elő tudod állítani.

Hangközök a módosítójelek befolyása alatt – a hangközök milyensége a módosítójelek megjelenésével

Nézd a centiszalagot

2 = szekund (szomszéd). Írd be, mit látsz, kis, vagy nagy távot, milyen szekund? (jelük: k2 N2)

CD _____ EF _____ AH _____ DE _____ HC _____ FG _____ GA _____
GF _____ CH _____ AG _____ DC _____ FE _____ HA _____ ED _____

A módosítójelek már alig várják, hogy ők jöjjenek. Már itt is vannak. Eltolják a hangokat, és így változások lesznek a hangok közti távolságokban és magasságokban.

Ugye emlékszünk? A kereszt felvisz féllal (-isz), a bé levisz féllal (-esz, asz, bé).

Próbáld meg kitalálni, hogy milyen szekund (k2 N2)? Nézd a szalagon a törzshangokat és a változásokat.

C desz _____ E fisz _____ A bé _____ D esz _____ H cisz _____ F gisz _____ G aisz _____
Cisz D _____ esz F _____ aisz H _____ disz E _____ Bé C _____ fisz G _____ gisz A _____

Vannak még a nagynál is nagyobbak, ők már nagyon extrák, később tanuljuk őket (bő szekund=B2)

De ha bátor vagy nekimehetsz a csúcsfeladatnak. Ez pusztán logikai játék. Nézd hozzá a szalagot.

CD _____ C disz _____ EF _____ E fisz _____ esz fisz _____ E fiszisz _____ AG _____ cesz D _____

3 = terc (ugrik)

_____, _____, 2 db nagy szekund = nagy terc. _____, _____, 1 nagy + 1 kis kis szekund = kis terc.

Nézd a centiszalagot. Ha a természetes állapotot nézed, és ugrasz, az kis vagy nagy terc lesz. Írd be.

CE _____ DF _____ EG _____ FA _____ GH _____ AC _____ HD _____

Ez volt a természetes állapot, de már jönnek is a módosítójelek, és megváltoztatnak mindent.

C esz _____ cisz E _____ D fisz _____ desz F _____ E gisz _____ esz G _____ F asz _____
fisz A _____ G bé _____ gisz H _____ A cisz _____ asz C _____ Bé D _____ H disz _____

5 = kvint (2-öt ugrik)

Egy tiszta kvint egy kis szekundot tartalmaz (T5). Ha már kettőt, akkor szűk kvint (sz5). Mit látsz? Írd be.

CG _____ EH _____ DA _____ FC _____ HF _____ GD _____ AE _____

Ez volt a természetes állapot, de ... már feltartóztathatatlanul jönnek a módosítójelek, és mindent eltolnak

Össze-vissza változtatnak mindent, még a tisztánál nagyobb (bő) kvint is lesz b5. Rémes. Csak ha bátor vagy ...

C gesz _____ C gisz _____ Cisz G _____ Cesz G _____ HF _____ H fisz _____ Bé F _____

Hogy ezek a módosítójelek mit tudnak! És milyen képlékenyek a hangok!

Olyan ez, mint a gyurma, vagy az agyag. Bármit formázhatsz vele, belőle.

A többi ilyen gondolkoztató típusú játék és feladat majd öt vonal és a centiszalag segítségével lesz megoldható tutira. Légy bátor. Első ránézésre talán furcsa, hiszen szokatlan.

Valójában logikus és egyszerű. Csak idő kérdése, és kirázod a kisujjadból.

Ugyanezeket a játékokat visszafelé is eljátszhatod. Kitalálsz egy hangközt (N2), adsz magadnak egy hangot (E), és megkeresed a választ. 1. lépés: öt vonalon és centiszalagon a hang helye. 2. a hang milyensége.

Ezek voltak az előkészítő gyakorlatok.

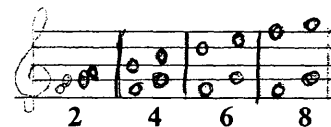
A naggyon komoly hangköz – tanulmányok adatait külön lapon kapjátok meg: 3 magyarázó + 3 kitöltős lap. Aztán majd haladunk szépen sorban, egyre több jelenséget és hangközt ismerünk meg.

Amikor két hang egyszerre szól két hangforrásból, vagy egymás után, hangközről beszélünk.

A hangköz kiszámolásába beleszámít az a hang, amiről indulunk, és amire érkezünk. dó-fá: d-r-m-f = 4

Neveik és kottaképük

- 1 **prím** 2 hang egy helyen a vonalrendszerben
 2 **szekund** 2 szomszéd hang. Vonal↔vonalköz
 3 **terc** ugrás. Vonalról → vonal. Vonalközről → vonalköz.
 4 **kvart** ugrás+1. Vonalról→ugrás utáni vonalköz. v.közről→ugrás utáni vonal.
 5 **kvint** 2 ugrás. Vonal→vonalköz→vonalköz. Vonalköz→vonalköz→vonalköz.
 6 **szext** kvint+1 (2 ugrás + 1) Vonalról→vonalköz. Vonalközről→vonalköz.
 7 **szeptim** 3 ugrás. Vonal-vonal-vonal... Vonalköz-vonalköz-vonalköz...
 8 **oktáv** szeptim+1. Vonalról - vonalköz. Vonalközről - vonal.

9 **nóna**, 10 **decima**, 11 **undecima**, 12 **duodecima**, 13 **tredecima**

Oktávon túli hangközök / Összetett hangközök: Az oktáv után újra kezdődnek a hangközök, csak 8-val arrébb

A hangközök szerkezete, felépítése, centiszalagja

prím	tiszta	C-C, cisz-cisz.	dó-dó, fi-fi.	
	bő	csak módosítással érhető el		C-cisz, d-desz, dó-di, fi-fá
szekund	kis	E-F, H-C	mi-fá, ti-dó.	Mód.: C-desz↓, fisz-g↑
	nagy	C-D, D-E, F-G, G-A, A-H.	dó-ré, ré-mi, fá-szó, szó-lá, lá-ti.	Mód.: e-fisz↑, c-bé↓
terc	kis	D-F, E-G, A-C, H-D.	ré-fá, mi-szó, lá-dó, ti-ré.	Mód.: c-esz↑, szó-tá
	nagy	C-E, F-A, G-H.	dó-mi, fá-lá, szó-ti.	Mód.: d-fisz↑, ré-fi
kvart	tiszta	C-F, D-G, E-A, G-C,...	dó-fá, ré-szó, mi-lá, szó-dó, lá-ré, ti-mi	Mód.: ↑fisz-h, ↓bé-f
	bő = tritonus	F-H,	fá-ti	Mód.: c-fisz↑, A-desz↓
kvint	tiszta	C-G, D-A, E-H, F-C...	dó-szó, ré-lá, mi-ti, fá-dó, szó-ré, lá-mi	Mód.: h-fisz↑, f-bé↓
	szűk	H-F	ti-fá	Mód.: c-gesz↑, a-disz↓ (SZ5 enharmónikus B4=tritonus)
szext	kis	E-C, A-F, H-G	mi-dó' lá-fá ti-szó	
	nagy	C-A, D-H, F-D, G-E,	dó-lá, ré-ti, fá-ré, szó-mi	
szeptim	kis	D-C, E-D, G-F, A-G	ré-dó' mi-ré' szó-fá' lá-szó'	
	nagy	C-H, F-E	dó-ti, fá-mi'	
oktáv	tiszta	C-C' D-D'...	dó-dó' ri-ri'...	cisz-cisz, fi-fi, szi-szi

Szűk és bő csak módosítással lesz: dó-di' ri-ré' Természetes állapotban minden oktáv tiszta.

Nóna - mint a szekund: kis és nagy. Decima: mint a terc: kis és nagy. Undecima: mint a kvart: T, Bő.

De, módosítójellel bármilyen hangot, hangközt előállíthatunk: B1, B2, B3, SZ3, SZ4, B5, SZ6, B6, SZ7, B8, SZ8

Centiszalagot (szerkezetet) tekintve tehát a hangközök lehetnek:

Kis és nagy hangközök: 2-7, 3-6

és

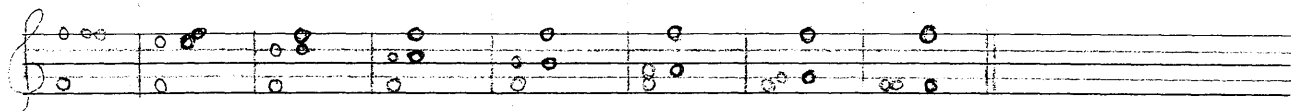
Tiszta - szűk - bő hangközök: 1-8, 4-5.

Hangközfördítések – Kiegészítő hangközök – Komplementer hangközök

Képzeld el egy cérnát, szalagot. Ha egy gomb van rajta, két részre osztja azt. Ha az egyik szakasz nagy, a másik kisebb lesz. Ha a másik nagyobb, ez lesz kisebb. Együtt adják ki a cérna teljes hosszát.

Ugyanígy a hangközök kiegészítik egymást egy oktávra. Az oktáv a teljes hosszúságú madzag. ↑ nézd.

1	2	3	4	5	6	7	8
8	7	6	5	4	3	2	1

Kis hangköznek nagy, nagynak kis, bőnek szűk, szűknek bő a kiegészítője - párja - fordítása.

(K-N, SZ-B) Nézd meg, ha egy hangköznek van egy tulajdonsága – a párjának is ugyanolyan lesz.

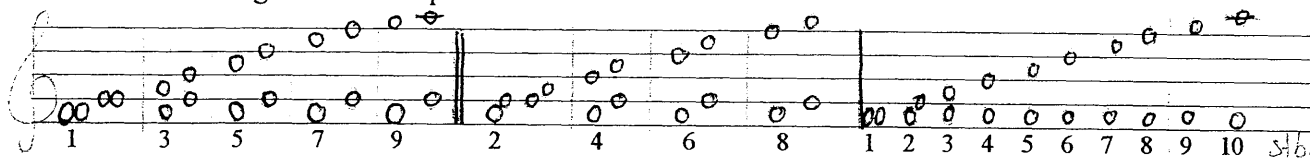
Jól hangzik? Feszült – nem jól hangzik?

Konszonáns = jól hangzik, szép, kellemes, nyugodt, oldott. Tökéletes: 1-8, 5. Kellemes (tökéletlen): 3-6.

Disszonáns = feszültséget kelt, nem jó, ideges, krimi, feloldást vár: 2-7, 4, a bő és szűk hangközök.

Összefoglalás a szem számára (vizuálisan): a hangközök képe, szerkezete-centiszalagja, kiegészítői

Nézzük tehát a hangközök kottaképét

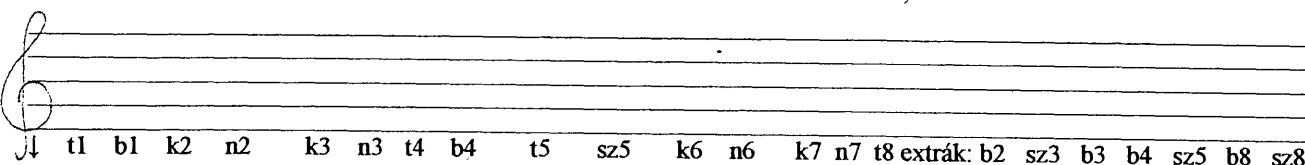
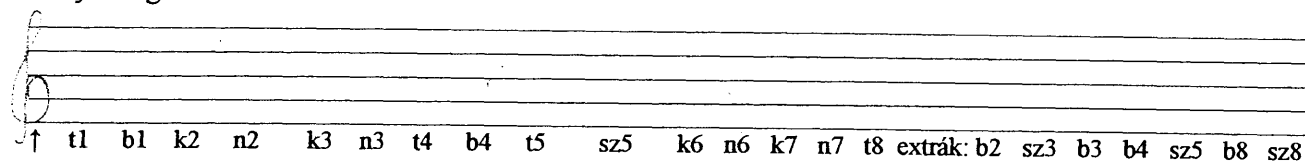

Centiszalagok

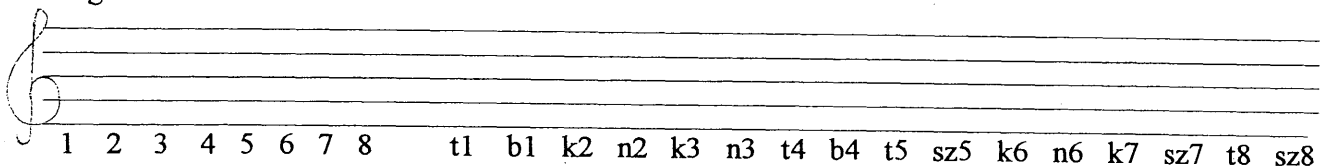
A kis szekundot félhangnak, a nagy szekundot egész hangnak is hívjuk. Segítségükkel megrajzolható az a centiszalag, melynek használatával mindent meg tudsz oldani. *A szemedre és a fejedre is szükség van.

T1		Tiszta prim (ugyanaz a hang két helyről szól)
K2	_____	Kis szekund, vagy fél hang
N2	_____	Nagy szekund, vagy egész hang
K3	_____	Kis terc: 1 darab nagy és 1 darab kis szekund
N3	_____	Nagy terc: 2 darab nagy szekund
T4	_____	Tiszta kvart / tiszta quart: 2 nagy és 1 kis szekund
B4	_____	Bő kvart: 3 nagy szekund. Tritonus tri=3; ton=hang
T5	_____	Tiszta kvint / tiszta quint: 3 nagy és egy kis szekund
Sz5	_____	Szűk kvint / szűk quint: 2 kis szekund van benne.
K6	_____	Kis szext: T5 + k2, vagy: Sz5 + N2
N6	_____	Nagy szext: T5 + N2
K7	_____	Az oktávtól n2-re van visszafelé.
N7	_____	Az oktávtól k2-re van visszafelé. Közelebb.
T8	_____	2 fél és 5 egész hang. Ugyanaz a hang, csak arrébb

Milyenség

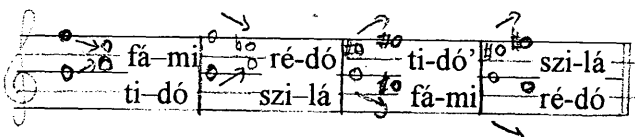
Kiegészítők

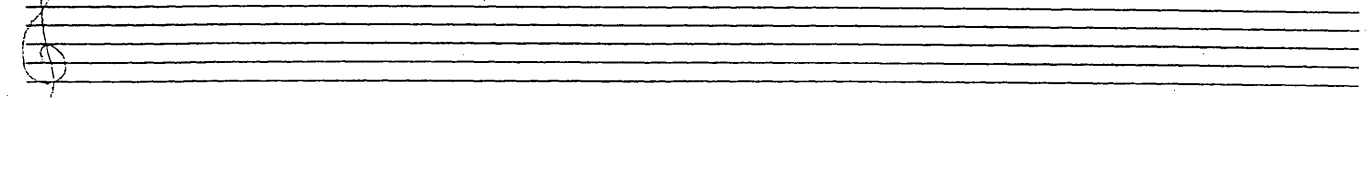
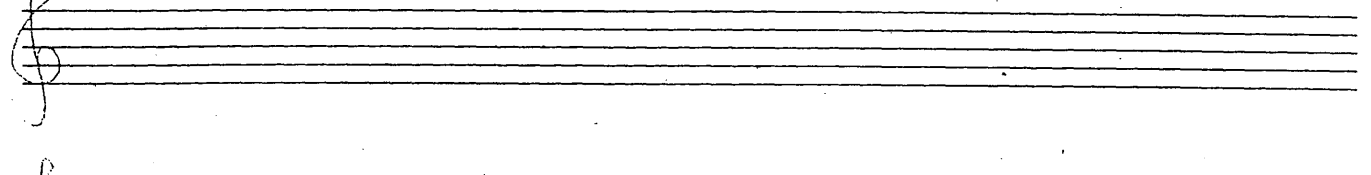
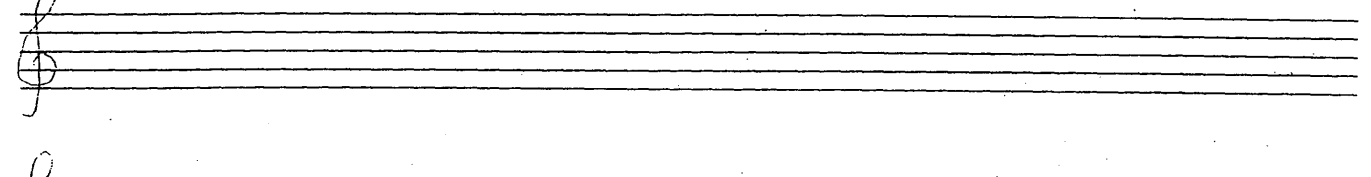
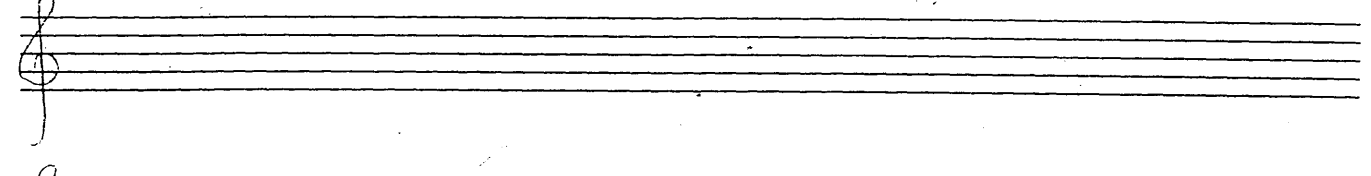
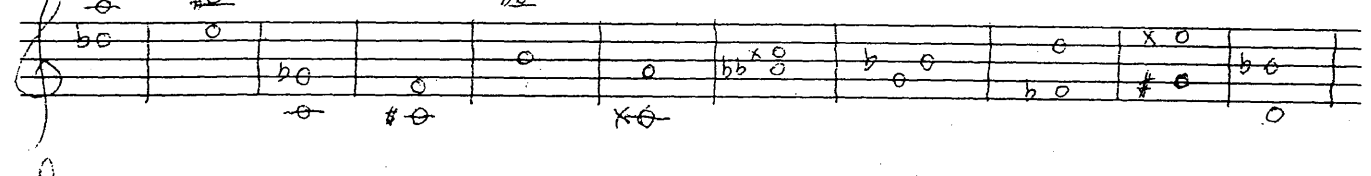
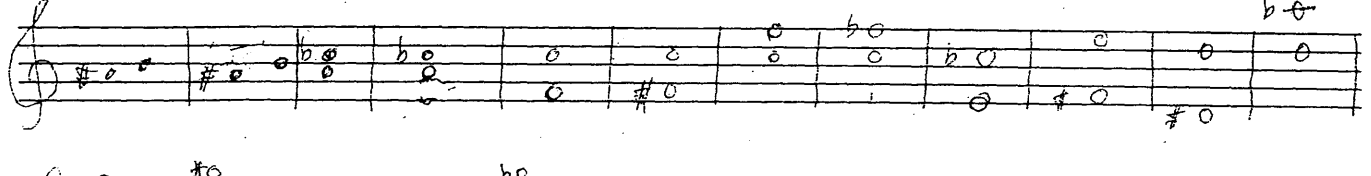
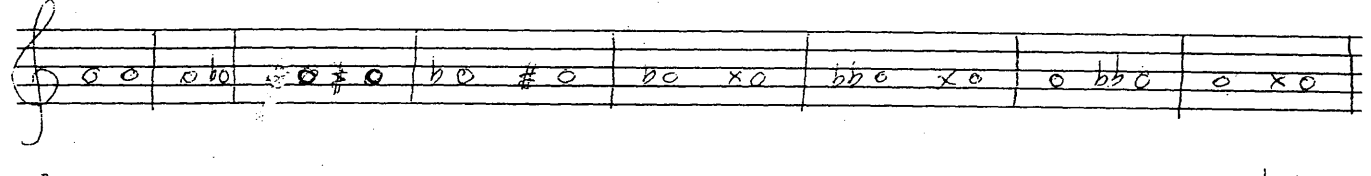
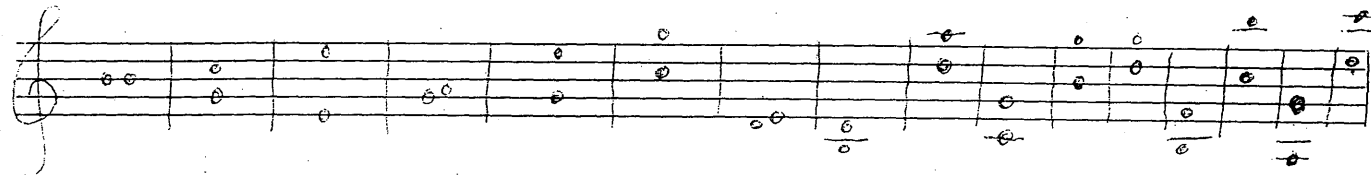
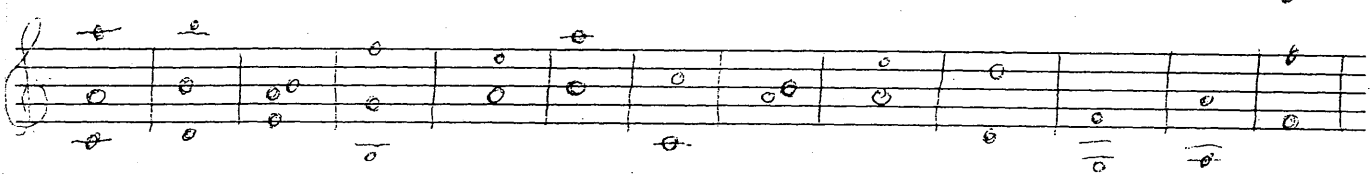
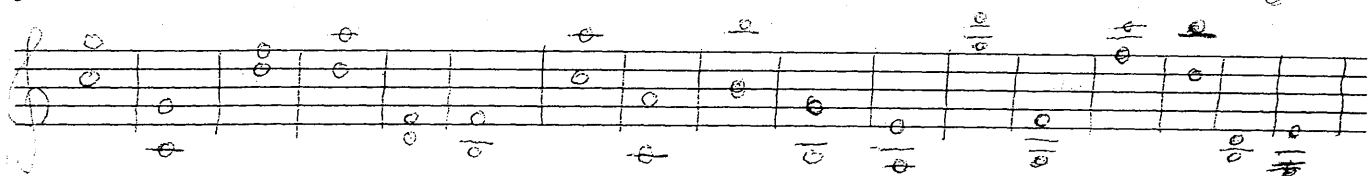
A tritonus érdekességei:

A tritonus vagyis B4 enharmónikus a szűk kvinttel.

A B4 és a Domináns Sz5 is többfelé oldható.

A handwritten musical score consisting of 11 staves, each with a treble clef. The notation is written in black ink on white paper. The staves are arranged vertically. The first staff begins with a small '5' in the upper left margin. The notation includes various musical symbols: whole notes, half notes, quarter notes, eighth notes, and sixteenth notes, often beamed together. There are also rests, bar lines, and dynamic markings such as 'f' (forte) and 'p' (piano). Some notes have accidentals (sharps and flats). The handwriting is somewhat informal, with some ink bleed-through visible from the reverse side of the paper. The score appears to be a single melodic line, possibly for a piano or violin.

1. Nézd át nyugodtan, lazán, figyelemmel a Gyakorló feladatok (füzet hátulja) közül a hangközőkről szóló részt.

2. Szedjük össze az eddig tanult dalok közül, melyik, milyen hangköz meghallását, felismerését és éneklését segíti. (Folytasd a füzetedbe a példák gyűjtését, mivel itt nem fér ki minden.)

- T1: Hej tulipán, Hej Vargáné, Hull a szilva _____ (dó-dó, C-C, fisz-fisz)
 K2: mi-fá, Mennyből az angyal, Udvarom, Für Elise, _____ (ti-dó, mi-fá, ef, hc, fisz-g, a-bé)
 N2: Süss fel nap, Cicuskám kelj fel, Ess eső, _____ (dó-ré, c-d, e-fisz, bé-c)
 K3: Szólj sip, Zsipp zsipp, Stille Nacht _____ (ré-fá, mi-szó, lá-dó, ti-ré, a-c, h-d, d-f, e-g, fisz-a, g-bé)
 N3: Boci boci, Aki nem lép egyszerre, Pásztorok, _____ (dó-mi, c-e, bé-d, d-fisz)
 T4: Kis karácsony, Megrakják a tűzet, Anyám édesanyám, Télen nagyon, Komáromi, Calgon _____ (dó-fá, c-f, f-bé)
 B4 nem jellemző, de van egy Bach korál: Es ist Genug, ami így indul _____ (fá-ti, f-h, c-fisz, asz-d)
 T5: Hull a pelyhes, Kis kece lányom, Éliás Tóbiás – közepe-vége, Négy évszak: Tél, Anyja, _____ (dó-szó, c-g, h-fisz)
 Sz5: _____ (ti-fá, szí-ré, h-f, cisz-g, c-gesz)
 K6: Gerencséri utca, Love Story, _____ (lá, fá mi-dó, e-c)
 N6: A part alatt, Dicsőség _____ (dó-lá, c-a, e-cisz)
 K7: domináns szeptim, Anyja ő szép lányát (l, m s) _____ (szó, fá c-bé')
 N7: _____ (dó-ti c-h)
 T8: Hull a szilva, Virágos kenderem, Szeretnék, Fiumei _____ (ugyanaz csak messzebb: dó-dó' c-c' fisz-fisz')
 Most már tudod, melyik hangköznél mit hallasz. Igen ám, de a kottában is fel kell ismerni, hogy mit látunk! Csak így tudjuk elénekelni, vagy hangszeren eljátszani. Hogy ez menjen, két dologra van szükség, a hangok helyének és távolságainak ismeretére. Ha meg tudod szerkeszteni a hangközőket, akkor már felismerni is könnyebben fogod.

3. Centiszalagok részletesen (lásd: előző lap.)

A kis szekundot félhangnak, a nagy szekundot egész hangnak is hívjuk. Segítségükkel megrajzolható az a centiszalag, melynek használatával mindent meg tudsz oldani. De persze a szemedre és a fejedre is szükség van.

- T1 Egy hang, ugyanaz a hang. C-C, dó-dó. Öt vonalban ugyanott lakik. Alapállapotban tiszta: T
 K2 Kis szekund, vagy fél hang. Ötvonalban szomszédok. Két hang ennél közelebb már nem lehet.
 N2 Nagy szekund, vagy egész hang. Ötvonalban szomszéd hangok. De távolságtartóbbak.
 K3 Kis terc: egy kis és egy nagy szekundot tartalmaz. $K3 = N2 + K2$. Ötvonalban ugrik.
 A szekundok sorrendje mindegy, csak a teljes hossz számít. Nézd meg, egyformák.
 N3 Nagy terc: két nagy szekundot tartalmaz. $N3 = N2 + N2$. Ötvonalban ugrik.
 T4 Tiszta kvart / tiszta quart = két nagy és egy kis szekund. Ötvonalban ugrik+lép.
 Valahol mindig van benne egy kis szekund.
 Minden kvart ugyanekkora, kivéve egyet, az bővebb, dagibb.
 B4 Bő kvart / bő quart = csak nagy szekund van benne, összesen 3 darab.
 T5 Tiszta kvint / tiszta quint, $T5 = 3$ nagy és egy kis szekund.
 Valahol mindig van benne egy kis szekund. Ötvonalban kettőt ugrik.
 Összességében itt is csak a teljes hossz számít.
 Minden kvint ekkora, kivéve egyet, aki szűkebb.
 Sz5 Szűk kvint / szűk quint, két kis szekund van benne.
 K6 Tiszta kvint + egy kis szekund
 vagy szűk kvint és egy nagy szekund. Csak a teljes hosszuk számít.
 N6 Tiszta kvint + egy nagy szekund
 K7 Az oktávtól nagy szekundnyira van, messzebb
 N7 Az oktávtól kis szekundnyira van, közel.
 T8 Két fél-öt egész hang. 2 kis+5 nagy szekund.

4. Na szerkesszünk! De hogyan?

Itt egy centiszalag a szolmizációs, és egy másik a törzshangokról. dó ré mi fá szó lá ti dó'
 c d e f g a h c' d'
 Számold ki a szám alapján a kért hangköz helyét az ötvonalban, és a centiszalagon. Jelöld be mindkettőn, hova érkezel (A hangköz kiszámolásába beletartozik az a hang, amiről indulunk, amiken átmegyünk, és amire érkezünk.)
 A hely már megvan. Most nézd meg, mit kértek, milyen hangközt? Kicsi, nagy, tiszta, szűk, bő?
 Nézd meg milyen a kikeresett hangok hangköze? A belső szerkezet segít a számolásban, de csak a teljes hossz számít!
 Olyan, amit kértek, vagy más? Kell változtatni, hogy az legyen?
 Ha kell, tologasd a módosítójelekkel. Vigyázz, hogy a megfelelő hangot told el. (b↓, #↑, A hang elé írjuk!)

Tudnod kell hozzá a törzs- és ABC-s hangokat, ezek centiszalagját, a hangközök nevét és számjelét, milyenségét (K, N, T, Sz, B), szerkezetét.

1. A keresett hang helye. (szám) 2. A milyenség kiszámolása, abból a hangból, ahová érkeztél. Nézd meg, kell-e módosítás. Ha igen, merre? Írd a hang c. Nagyobb hangközöknél az ismertett belső szerkezet megnézésével, összevetésével láthatod, milyen hangközöd van. (K N Sz B)
Ha egyezik azzal, amit kértek, örülsz. Ha nem, akkor növel / csökkentsd a távolságot. Ilyenkor már csak a két szélső hang közti szakasz teljes hosszával dolgozunk, ezen változtatunk, ha kell. A belső szerkezet ekkor már nem számít. Csak arra kellett, hogy lásd, mid van. (a két szélső hang = véghang = végp. Figyelj, hogy a megadott hanghoz ne nyúlj, őt ne módosítsd. Ő a fix pont, őhöz viszonyítunk, hozzá keresünk hangközöket.

1 T1 = Tiszta prim. Ötvonalban ugyanott lakik. Centiszalagon ugyanaz a hang.

8 K2 = kis szekund. Ötvonalban szomszéd. Centiszalagon közvetlen közeli hang, melyet a szomszéd hangból állítunk elő, ha kell módosítással

15 N2 = Nagy szekund. Ötvonalban szomszéd. Centiszalagon egész hangnyi távolság, melyet a szomszéd hangból származtatunk. Ha szükséges, eltol

K3 = kis terc. Ötvonalban ugrik. $K3 = N2 + k2$. Centiszalagon egy nagy és egy kis szekund. A sorrend mindegy, csak a táv teljes hossza számít. Ez azért kell, hogy lásd, milyen hangközöd van (k, N). Ha egyezik azzal amit kértek, örülj. Ha nem, növel, vagy csökkentsd a szakasz hosszát. Amikor módosítasz, akkor már csak a táv teljes hosszának nagyságát nézd, a belső szerkezet nem számít, csak a két végpont-hang közti táv.

29 N3 = Nagy terc. Ötvonalban ugrik. $N3 = N2 + N2$. Centiszalagon két nagy szekund. Szerkesztésnél már csak a két végpont közti táv hossza számít

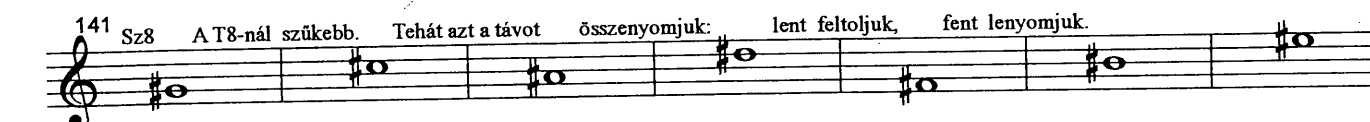
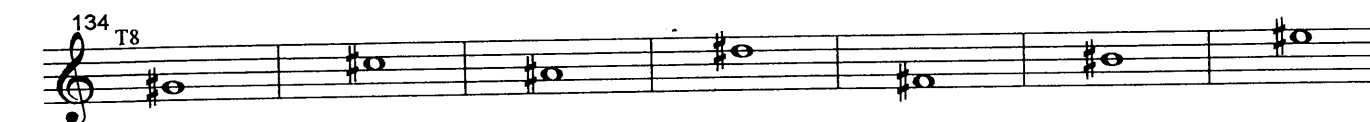
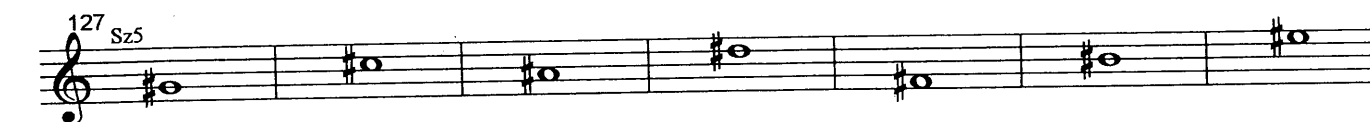
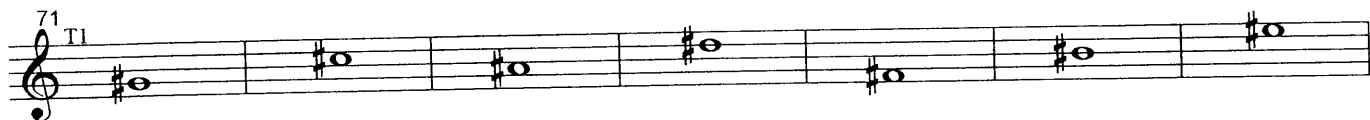
36 T4 = Tiszta kvart / quart. Ötvonalban ugrik+lép. Centiszalagon két nagy és egy kis szekund. Mindenképp van benne egy kis szekund. Szerkesz....

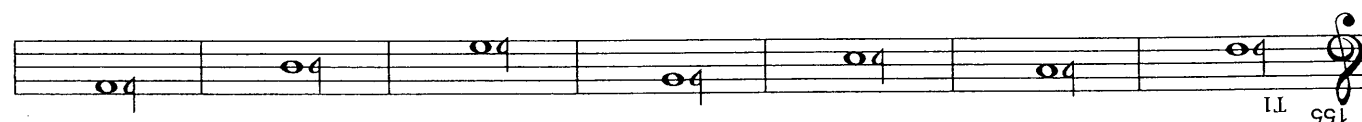
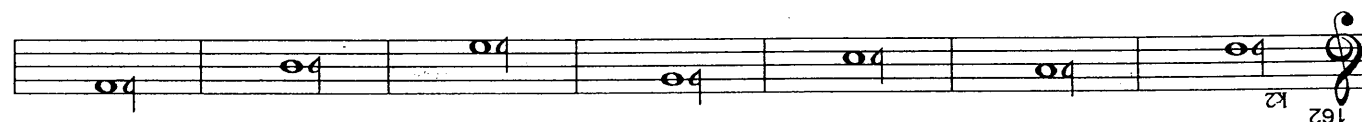
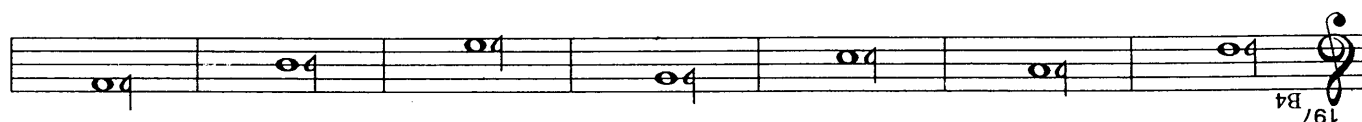
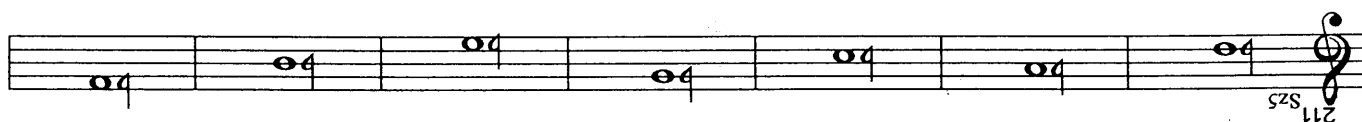
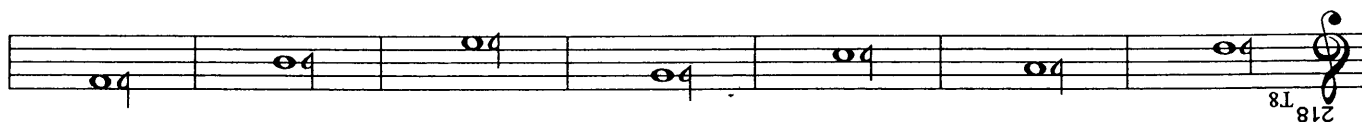
B4 = Bő kvart / quart. Ötvonalban ugrik+lép. Centiszalagon 3 darab nagy szekund. Csak nagy szekund van benne. Szerkesztésnél, ha már megnézted mid van, csak a két szélső hang közötti teljes hosszt nézzük. Ezen változtatunk, ha kell.

50 T5 = Tiszta kvint / quint. Ötvonalban kettőt ugrik. Centiszalagon 3 nagy + egy kis szekund. Mindenképp van benne egy kis szekund. Szerkesztésnél.

57 Sz5 = Szűk kvint / quint. Ötvonalban kettőt ugrik. Centiszalagon két kis szekund van benne. De szerkesztésnél csak a teljes táv hossza számít.

64 T8 = Tiszta oktáv. Ugyanaz a hang, csak "arrébb". Ezt kéne a leginkább tudni. Amíg nem megy ránézésre, találj ki magadnak segítségül viszonyító pontokat, például a h-t, ami tükrös, vagy a c-ket, hisz róluk indul egy-egy hangcsalád.

259 kő (5+lepes, avagy kettőt ugrik+lep) a torzshangokról indulva. 15 + k2. vagy Sz5 + N2.

246 no a torzshangokrol inditva. 13 + lep egy NZ-ot.

The musical notation for exercise 246 is written on a single staff with a treble clef. It consists of seven measures, each containing a single half note. The notes are: G4 (first line), F#4 (first space), E4 (first line), D4 (first space), C4 (first line), B3 (first space), and A3 (first line). The notes are connected by a horizontal line across the staff.

k/ a torzsnagokrol inditva, lepi egy oktavit es vissza egy nagy szekundot.

The musical notation for exercise k/ is written on a single staff with a treble clef. It consists of seven eighth notes: G4 (first line), A4 (first space), B4 (second line), C5 (second space), B4 (second line), A4 (first space), and G4 (first line). This sequence represents an octave scale up followed by a descending second.

N/ a torzshangokról indítva: lépj egy oktávot és egy KZ-t vissza.

A musical staff with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The staff contains seven measures, each with a single half note. The notes are: B-flat (first line), A-flat (first space), G (second line), F (second space), E (third line), D (third space), and C (fourth line). This sequence represents a descending chromatic scale from B-flat to C.

207. lefelé b-vel, felfelé kesszittel ágítva az eredetileg liszta oktávot.

21. kell hoznod keresztet, illetve b-vel.

25. D1 a tojzshangokrol. Azonos hely az ottvalarban. Azonos kezdobetu, de modoszajerekkel tel (kereszt), es tel (b) taginatod.

288 NAGYON EXTRAK: ko a keresztis hangokról

293 N6 a keresztes hangokról

Exercise 293, N6, consists of six measures of music on a single staff. The notes are: G4 (first measure), A4 (second measure), B4 (third measure), C5 (fourth measure), D5 (fifth measure), and E5 (sixth measure). All notes are marked with a sharp sign (#) and are half notes.

302 k / a kereszties hangokrol

The musical notation for exercise 302 is written on a single staff with a treble clef. It consists of seven measures, each containing a single note. The notes are: G4 (first measure), A4 (second measure), B4 (third measure), C5 (fourth measure), D5 (fifth measure), E5 (sixth measure), and F5 (seventh measure). The notes are written as half notes.

[illegible]

516 B1 a kereszties hangokrol

D major (D, F#, A) D minor (D, F, A) D major (D, F#, A) D minor (D, F, A) D major (D, F#, A) D minor (D, F, A) D major (D, F#, A)

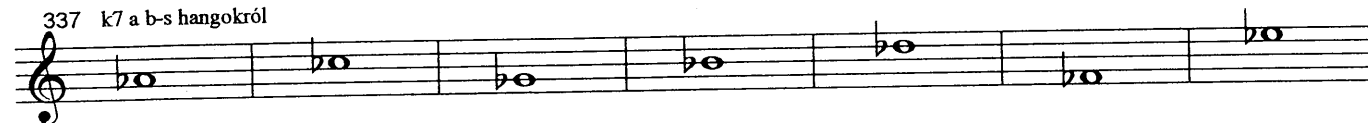
323 k6 a b-s hangokról

330 N6 a b-s hangokról

337 k7 a b-s hangokról

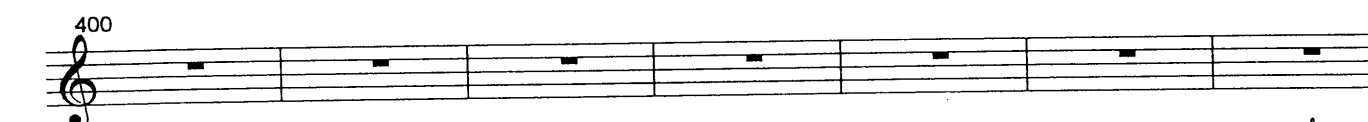
344 N7 a b-s hangokról

351 B1 a b-s hangokról

358 Innentől szabadon választhatsz adott hangot és hangközöt. Szerkessz kedvedre, vagy amiről úgy érzed, nehezebb, még gyakorolni kell.
Keröld ki a szüneteket.

Hát, ha a végére értél, valaminek biztos ragadt rőd.
Gratulállok. Most már sokat tudsz.

Légy büszke magadra.

Kapsz egy rőköt. →

